

prima instanță: O. Cojocaru (Jud. Buiucani mun. Chișinău) dosarul nr. 2ra-1033/17
instanța de apel: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu
(Curtea de Ape Chișinău)

ÎNCHEIERE

14 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Valentina Clevadî

Judecătorii: Galina Stratulat, Iurie Bejenaru

examinînd chestiunea admisibilității recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Mahovici-Chiperi Valentina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mahovici-Chiperi Valentina împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Casian Oleg și executorul judecătoresc Casian Veronica, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și dreptului la proprietate, repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Mahovici-Chiperi Valentina și menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 06 octombrie 2016,

c o n s t a ț ă :

La data de 27.06.2016, Mahovici-Chiperi Valentina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, repararea prejudiciului moral în mărime de 400000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 2000 lei.

Prin încheierea Judecătorie Buiucani mun. Chișinău din 14.07.2016 a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Consiliul mun. Chișinău și executorul judecătoresc Casian Oleg.

Prin încheierea Judecătorie Buiucani mun. Chișinău din 26.09.2016 a fost atras în calitate de intervenient accesoriu executorul judecătoresc Casian Veronica.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2008 rămasă irevocabilă, Consiliul Municipal Chișinău a fost obligat să acorde lui Chiperi Valeriu împreună cu membrii familiei sale spațiu locativ în conformitate cu legislația în vigoare, specificînd că la data de 05.12.2008 a fost emis documentul executoriu nr. 3-2969/08 de către Curtea de Apel Chișinău, iar la data de 01.12.2011, Chiperi Valeriu prin cerere a înaintat spre executare documentul executoriu executorului judecătoresc Oleg Casian, care la rîndul său a început procedura de executare a hotărîrii din 05 decembrie 2008.

Susține că la data de 24.04.2014 executorul judecătoresc Oleg Casian a emis încheierea nr. 070-384/11 privind asigurarea executării documentului executoriu nominalizat mai sus, prin care a solicitat organului Cadastral Teritorial Chișinău să aplice interdicție asupra imobilului amplasat în mun. Chișinău, șos. Balcani 2, ap 6, scara 1, specificând că copia încheierii sus nominalizate a fost expediată pentru cunoștință lui Chiperi Valeriu și Primăriei Municipiului Chișinău și spre executare Organului Cadastral Teritorial Chișinău.

La data de 08.05.2014 Consiliul Municipiului Chișinău s-a adresat în instanța de judecată sec. Buiucani, mun. Chișinău cu cererea privind casarea încheierii executorului judecătoresc Oleg Casian nr. 070-384/11 din 24.04.2014.

Prin hotărârea Judecătoria Buiucani din 11.06.2014, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20.11.2014 a fost respinsă contestația Consiliului Municipal Chișinău cu privire la casarea încheierii executorului judecătoresc Oleg Casian nr. 070-384/11 din 24.04.2014,

Indică că, din anul 2008 și pînă în prezent Consiliul Municipal Chișinău ca debitor în procesul de executare, a fost somat de mai multe ori să execute hotărârea definitivă și irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2008, însă fără nici un rezultat, invocînd drept motiv de neexecutare lipsa de spațiu locativ liber în mun. Chișinău, precum și faptul că Consiliul Municipal Chișinău nu deține mijloace financiare necesare pentru construcția spațiului locativ nou.

Susține că la data de 26 martie 2015 a decedat subit Chiperi Valeriu, iar la data de 11 iunie 2015 a fost eliberat certificat de calitate de moștenitor soției decedatului Mahovici-Chiperi Valentina, care la data de 21 martie s-a adresat în formă scrisă către executorul judecătoresc Casian Oleg, solicitînd de a fi informată despre mersul executării hotărîrii judecătorești din 05.12.2008, cu anexarea probelor confirmative, specificînd că la nenumăratele adresări executorul răspundea că nu este posibilă executarea din cauza că debitorul-pîrît nu are spațiu locativ liber. Precizează că, are la întreținere doi copii minori și locuiește într-un spațiu locativ limitat cu o suprafață de 17,7 m.p., într-o odaie cu 2 feciori minori și fratele reclamatei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 06 octombrie 2016 acțiunea a fost admisă parțial. S-a constatat încălcarea dreptului Valentinei Mahovici-Chiperi la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și dreptului la proprietate. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul Valentinei Mahovici-Chiperi prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei. În rest, pretențiile privind repararea echitabilă au fost respuse.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Ministerul Justiției, precum și Mahovici-Chiperi au declarat apeluri.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017 au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Mahovici-Chiperi Valentina și menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a stabilit că perioada de neexecutare invocată a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2008 constituie peste 5 ani.

Avînd în vedere comportamentul părților implicate în proces, coroborat cu actele procedurii de executare, instanța de apel a stabilit încălcarea dreptului reclamantei la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2008.

Instanța de apel a conchis că o autoritate statală nu poate invoca lipsa fondurilor sau lipsa locuințelor pentru a motiva încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărîrii judecătorești (cauza Prodan v Moldova) or, imposibilitatea de a obține executarea hotărîrii constituie o imixtiune în dreptul reclamantei-apelante de a dispune de bunurile aflate în proprietatea (cauza Luntre și alții v Moldova), fapt ce denotă încălcarea art.1 al Protocolului nr.1 CEDO și lezarea dreptului lui Mahovici-Chiperi Valentina la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, drept garantat atît de Legea nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, cît și de art.6 al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Totodată, instanța de apel a reiterat că apelantei-reclamante Mahovici-Chiperi Valentina i-a fost cauzat un anumit nivel de stres și frustrare ca urmare al duratei excesive a procedurii de executare și stării de incertitudine referitoare la spațiul locativ, or potrivit prevederilor Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, executarea hotărîrii judecătorești irevocabile se înfăptuiește în termeni rezonabili.

Referitor la cuantumul despăgubirilor acordate ca daune morale, instanța de apel a menționat în acest sens că constatînd faptul încălcării termenului rezonabil în executarea hotărîrii, instanța de fond just a acordat reclamantei o satisfacție în mărime de 10 000 lei pentru daunele morale, considerînd că această sumă este echitabilă, echivalentă și proporțională suferințelor psihice suportate de către ultima, pe măsură să acopere prejudiciu moral.

Colegiul instanței de apel a remarcat că la materialele cauzei sunt lipsă înscrisurile care atestă achitarea serviciilor juridice de către reclamantă în mărime de 2000 lei, fapt ce denotă netemeinicia cerinței privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

La data de 20 martie 2017, în termenul prevăzut de lege, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri prin care a respinge acțiunea.

În motivarea recursului recurentul a invocat aplicarea eronată a normelor de drept material.

Susține că o întîrziere în executarea unei hotărîri judecătorești poate fi justificată în anumite circumstanțe. Complexitatea obiectului executării s-a manifestat prin imposibilitatea executării hotărîrii instanței de judecată privind asigurarea cu spațiu locativ, reieșind din faptul că debitorul - autoritatea publică locală din mun. Chișinău, nu dispunea de spații locative disponibile din fondul locativ a mun. Chișinău, cît și de mijloacele financiare necesare pentru construcția

acestor spații locative. Prin urmare, autoritatea publică locală nu a negat faptul că va executa în viitor hotărîrea instanței de judecată în acest sens.

Totodată, este evident că o autoritate de stat nu poate să invoce lipsa fondurilor și a spațiului locativ alternativ ca scuză pentru neexecutarea unei hotărîri. O întârziere în executarea unei hotărîri ar putea fi justificată de circumstanțe speciale. În acest context, susține că conduita autorității responsabile de executarea hotărîrii judecătorești (a executorilor judecătorești) este una conformă cu legislația în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligență.

Reține că repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce pot fi imputate exclusiv autorității responsabile de executarea hotărîrii judecătorești. Or, la caz, imposibilitatea executării hotărîrii judecătorești de către executorul judecătoresc se datorează lipsei spațiilor locative disponibile în mun. Chișinău, cât și a mijloacelor financiare necesare pentru construcția acestor spații locative.

Menționează recurentul că intimata/reclamanta invocă în substanță art.6 CEDO violarea drepturilor la un proces echitabil prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, însă în afara motivațiilor acesteia, nici un alt element de probă nu a confirmat existența culpabilității organelor de executare în procesul de executare a hotărîrii judecătorești irevocabile.

În ce privește comportamentul executorului judecătoresc, nu se poate vorbi despre neîntreprinderea tuturor măsurilor necesare în vederea executării documentului executoriu nominalizat supra, în condițiile în care executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile reclamantului și în acest sens nu îi poate fi imputată tergiversarea executării.

La data de 05 aprilie 2017, în termenul prevăzut de lege Mahovici-Chiperi Valentina a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri prin care să dispună încasarea prejudiciului moral în mărime de 400 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 2000 lei.

În motivarea recursului recurenta a invocat că instanța de fond nu s-a expus asupra capătului de cerere privind încasarea cheltuielilor de judecată, deși în motivarea hotărîrii denotă netemeinici cerinței date.

Consideră că satisfacția în mărime de 10.000 lei, admisă de către instanță, pentru o mamă singură care locuiește cu 2 copii într-o odaie din cămin și pentru o perioadă 2008-2017 este una neechitabilă.

Examinînd temeiurile recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Mahovici-Chiperi Valentina în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Mahovici-Chiperi Valentina nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza

Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Mahovici-Chiperi Valentina.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Mahovici-Chiperi Valentina.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valentina Clevadî

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru